peccatum. ſic em̄ ad auariciā ptinet ꝙ
aliquis iniuſte accipiat vel retineat res
alienas qđ ptinet ad rapinam vel ad
furtuꝫ. que ſunt mortalia. Alio modo
poteſt accipi auaricia ſm̄ ꝙ opponitur
libertati alias liberalitati ⁊ ſm̄ hoc im-
portat inordinatū amorem diuiciaꝝ.
Si ergo in tantum amor diuitiaꝝ cre
ſcit ꝙ pferat caritati. vt. ſ. ꝓpter amo
rem diuitiaꝝ aliquis non vereaf face
re ꝯtra amorem dei ⁊ ꝓximi. ſic auari
cia erit peccatum mortale. Si aūt ho-
mo qͣuis ſupflue diuitias amet. non
tn̄ prefert amorem eaꝝ amori diuino.
vt. ſ. ꝓpter diuitias nō velit aliquid fa
cere ꝯtra deū ⁊ ꝓximum ſic auaricia ē
pctm̄ veniale B Et qꝛ auaricia eſt
immoderatus amor ſiue appetitus ha
bendi ſciendum ꝙ ſi aliquis appetit a-
liena appetitu ꝯpleto. qui etiam ꝓcede
rit in opus ſi facultas adeſſet ſic eſt pec
catū mortale Item ſi quis appetit illi
cita voluntate ꝯpleta vt ſi aliquis indi
gnus conaf beneficiū eccleſiaſticū adi
piſci. ſic eſt iterū peccatū mortale. Itē
ſi quis appetit talia ſiue ſint aliena ſiue
illicita cū voluntate cōditionata. ſ. ſi
poſſet habere ſine offenſa dei ac iniuria
ꝓximi. ⁊ tūc vel nullū vel veniale pctm̄
eſt Item ſi quis ſimpliciter appetit ha
bere ſupflua ⁊ hoc appetitu ſuffocante
mentem a cura ſui ⁊ a ꝯſideratione di
uinoꝝ. hoc eſt peccatū mortale. Iteꝫ ſi
quis ſupfluo amore inhereat tpalibꝫ tn̄
infra amorē dei. hoc eſt peccatū morta
le. Item ſi quis retinet ea que ad ncci
tatem ſuam ⁊ ſuoꝝ pertinent vel ad ꝯſi
derationem ſui ſtatus ⁊ ſuoꝝ ſm̄ quod
decet ſuam dignitatē. hoc nō eſt pctm̄
Item ſi quis retinet ſuperflua reſpectu
vtriuſqꝫ iā dictoꝝ ⁊ hoc tpe nccitatis
extreme alicuius. ⁊ ſic eſt pctm̄ morta
le. Item ſi quis retinet ſuperflua citra
extremam neceſſitatem ex inſaciabili

cupiditate ſic etiam eſt peccatum mor
tale. Precipuum aūt ſignū talis affe
ctus eſt. ꝙ em̄ quis potius res putreſie
ri ſinit qͣꝫ vtiliter alijs diſpenſaret. ꝙ
aūt vitiū auaritie ydolatrie ꝯpetur. de
hoc thomas de aquino ſic ait. C
Apoſtolus nō dī ꝙ omnis ſimpliciter
auarus non habeat partē in regno xp̄i
⁊ dei ſed addit qđ eſt ydolorum ſerui-
tus. illa em̄ auaritia a regno xp̄i exclu
dif. que ꝯpaf ydolatrie. eo ꝙ honoreꝫ
deo debitū exhiberet creature. in quan
tū in tpalibꝫ bonis finem ꝯſtituit. qđ
ſoli deo debet. nā cupiditas extinguēs
caritatē eſt illa. que finem cōſtituit in
temporalibꝫ bonis. illa aūt que finem
non conſtituit qͣuis ſupercedit debiti
modum non extinguit caritatem ſed
impedit eam in ſuo actu. hec thomas.
Ex quibus dictis colligere poſſumus
ꝙ nō oīs auaricia ſit ydoloꝝ ſeruitus
vel peccatum mortale. ſed ſolū illa que
extinguit totaliter caritatē Unde aua
ritia poteſt eſſe peccatum veniale in cer
tis caſibꝫ vt premiſſum eſt.

Ca. XVIII. D

Gula eſt immo
deratus appetitus edendi. qđ
poteſt eē qͣtuor modis. Primo ſi ibi ē
ſolus appetitus cibi ⁊ hoc nūqͣꝫ ē pctm̄
nec etiā delectatō in cibū ꝯñs eſt pctm̄
in quantū ordinaf ꝯtra defectū ſibi cō
trariuꝫ. hec em̄ pure ſunt naturalia. in
quibꝫ nō eſt meritū neqꝫ demeritū Se
cundo ſi appetitui nccitatis adiungif
appetitus delectatōis. ⁊ voluptatis in
cibo. hoc ē veniale pctm̄ Tercio ſi ē ibi
trāſgreſſio pcepti vt cū aliquis ſine ne
ceſſitate ſoluit ieiuniū eccīe. vel religi
oſus comedit carnes. cū hoc in ſuo or
dine ſit prohibitum ſub precepto. ſic
eſt pctm̄ mortale. Quarto ſi appetitus

comedendi eſt cũ libidine. vt quando nimio ⁊ finali affectu inheret delectati oĩ cibi ⁊ nimis ingurgitat ſe. ⁊ hoc ē peccatũ mortale. De hac gula thomas de aquino. Vitium gule ꝓprie ↄſiſtit in ↄcupiſcentia inordinata. Si ergo inordinatio accipit in gula ſm auerſionem a fine vltimo. ſic gula erit peccatum mortale. quod quidez ↄtingit qñ delectationi gule inheret homo tanq̃ fini ꝓpter quem deũ ↄtemnit. paratus ſcz ↄtra precepta agere vt delectatões huius aſſequat. Si vero in vitio gule intelligat inordinatio ↄcupiſcẽtie tm̃ ſm ea que ſunt ad finem. vtpote qꝛ nimis ↄcupiſcit delectationes ciboꝝ. nõ tamen ita ꝙ ꝓpter aliquid faceret ↄtra legem dei ⁊ eſt peccatũ veniale. hec thomas. ¶ De vitio etiam ebrietatis ſciendum ꝙ culpa ebrietatis conſiſtit in immoderata ⁊ inordinata cõcupiſcentia ⁊ vſu vini vel alterius pot⁹ qui inebriare poteſt. Hec autem ebrietas ↄtingit eſſe tripliciter. Uno modo ſic ꝙ neſciat potum eſſe immoderatum ⁊ inebriare potentẽ. ⁊ cum neſcit vini fortitudinem. ⁊ ſic ebrietas poteſt eſſe ſine peccato. ⁊ ſic noe creditur inebriatus fuiſſe. Alio modo ſi aliquis p cipiat potum eſſe immoderatũ. non tamen exiſtimat potum eſſe potentẽ inebriare. ⁊ ſic ebrietas poteſt eſſe cuz peccato veniali. Tercio modo poteſt ↄtingere ꝙ quis bene aduertat potum eſſe immoderatũ ⁊ inebriare potentẽ ⁊ tñ magis vult ebrietatẽ incurrere q̃ a potu abſtinere. ⁊ talis ꝓprie dꝛ ebrius ⁊ ſic ebrietas eſt pctm̃ mortale. qꝛ volẽs homo ⁊ ſciens priuat ſe in ſenſu rõnis

¶ Capitulum XIX. ¶

Luxuria ex ſuo genere eſt pctm̃ mortale. qꝛ cõtra illud preceptum. non mechaberis

Concupiſcentia vero luxurie diſtinguit ſeptẽ modis. Primus eſt cum ↄcupiſcentia cõſiſtit in primo motu tm̃. ⁊ ſic veniale peccatũ. Secundus eſt cum ſequit ↄſenſus in delectatõem. licz nõ in opus velit procedere ſic eſt mortale peccatũ. Tercius cum ↄſentit in opus ita ꝙ velit carnaliter peccare ſi occurreret oportunitas. ⁊ ſic iteꝝ eſt peccatũ mortale. Quartus modus eſt cum nõ ſolum tenetur corde. ſed paſcit viſu. ⁊ ſic iteꝝ eſt peccatum mortale. Unde dꝛ Math. v. Qui viderit mulierẽ ad ↄcupiſcendũ eam ⁊c. id eſt animo ⁊ ſine intendit mulierẽ vt eam ↄcupiſcat. qꝛ ſm auguſtinũ hoc iam non eſt titillari ſed plene ↄſentire libidini. Bene autem dꝛ ad ↄcupiſcendum eam. qꝛ ſi aliquis videret mulierem vt rem pulcram ⁊ vlterius non ꝓcederet. tunc vel nullum eſſet peccatũ vel ſolum peccatũ curioſitatis. Quint⁹ modus ē in ſtultiloquio. vt cũ quis mulierẽ ꝓcatur ⁊ ꝓter libidinẽ habet cũ ea familiaria colloquia. qꝛ ⁊ hoc eſt mortale peccatum. Sextus modus vocat ab apoſtolo turpitudo. vt in oſculis. in amplexib⁹. ⁊ tactib⁹ laſciuis. ⁊ hoc eſt pctm̃ mortale. ⁊ tanto grauius quanto magis per talia libido accendit ꝓpter nimiam apꝓximationẽ ad ignem. Notandũ do ꝙ tangere mulierẽ preter malã intentionẽ non eſt peccatũ. ſimiliter cuz intentione boni ex neccitate. ſed tangere ex libidine. vel oſculari ad ſe non pertinentẽ eſt mortale peccatum. Septimus modus eſt cum ↄcupiſcentia ꝓcedit in opus. ita ꝙ ꝑficit opus luxurie hoc eſt ſp peccatũ mortale niſi excuſet per matrimonium. ¶ De moribus aũt ↄcupiſcentie carnalis nicolaus de lyra in glo. ſuper illo verbo. Omnis qui viderit mulierẽ ad concupiſcẽdũ. ſic ait. Videre abſolute mulierem